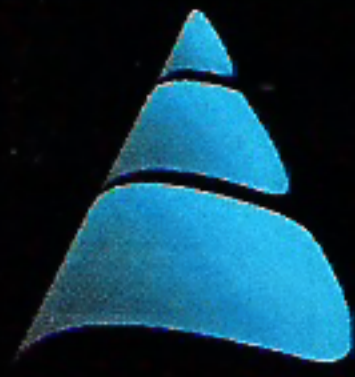

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΔΡ.Α.Τ.Τ.Ε.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

TOURISM RESEARCH INSTITUTE

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ

ΘΕΜΑΤΑ

**TOURISM
ISSUES**

ΤΕΥΧΟΣ 7

ΑΘΗΝΑ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2008

VOL. 7

ATHENS - DECEMBER 2008

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Επιστημονική Επιτροπή

Αγιομυριανάκης Γεώργιος	Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Alexandru Nedelea Stefan cel Mare	University Suceava, Romania
Ανάγνος Νικόλαος	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Ανδρεοπούλου Ζαχαρούλα	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Αραμπατζής Γαρύφαλλος	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Βαρβαρέσος Στέλιος	T.E.I. Αθήνας
Βενετσανοπούλου Μάρω	Πάντειο Πανεπιστήμιο
Βλησιδής Ανδρέας	T.E.I. Κρήτης
Βλιάφος Σπυρίδων	Πανεπιστήμιο Αθηνών
Γαργαλιάνος Δημήτριος	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Georgoroulos Apostolos	Universitate Wien
Δουβής Ιωάννης	Πανεπιστήμιο Αθηνών
Έξαρχος Γεώργιος	T.E.I. Σερρών
Ευθυμιάτου Πουλάκου Αντωνία	T.E.I. Αθήνας
Halimi Ghaleb	American University of Beirut
Henning Gerhard	University of Applied Sciences of Düsseldorf
Καραγιάννης Στέφανος	T.E.I. Λαμίας
Καραμέρης Αθανάσιος	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Λάζος Κωνσταντίνος	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Λαλούμης Δημήτρης	T.E.I. Αθήνας
Μαύρος Κωνσταντίνος	T.E.I. Αθήνας
Μοίρα Πολυξένη	T.E.I. Πειραιά
Μυλωνόπουλος Δημήτριος	T.E.I. Πειραιά
Παπαγεωργίου Κωνσταντίνος	Γεωπονική Αθηνών
Παπαδογιαννάκης Νικόλαος	Πανεπιστήμιο Κρήτης
Παπανίκος Γρηγόρης	Γενικός Γραμματέας Ο.Κ.Κ.Ε.
Παπασταύρου Αναστάσιος	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Πολυχρονόπουλος Γεώργιος	T.E.I. Αθήνας
Πρινιανάκη Ρία	T.E.I. Ηρακλείου
Σαρρής Νεοκλής	Πάντειο Πανεπιστήμιο
Schnell Axel	University of Applied Sciences of Düsseldorf
Σούλης Σωτήρης	T.E.I. Αθήνας
Στεργιούλας Απόστολος	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Σωτηριάδης Μάριος	T.E.I. Ηρακλείου
Ταμπάκης Στυλιανός	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τσαντόπουλος Γεώργιος	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τσαχαλίδης Ευστάθιος	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Φράγκος Χρήστος	T.E.I. Αθήνας
Χατζηφωτίου Σεβαστή	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Χριστοπούλου Όλγα	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

**ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**

ΤΕΥΧΟΣ 7

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Βαρβαρέσος Στέλιος	Παγκοσμιοποίηση Και Δυναμική Του Τουριστικού Τομέα Στην Ελλάδα	14
Heba Mahmoud Saad AbdelNaby	The Americans' Image of Egypt as a vacation destination and their image of its Islamic heritage	37
Patty Loupa Dimitrios Kolokotronis Dimitris Polidoros	Municipality of Melivia in Prefecture of Larisa: An Inquiring Approach aiming at the Configuration of Proposals for the Touristic Growth and the Development of a Software Package for its Promotion	56
Μαγούλιος Γιώργος	Ο Ελληνικός Τουρισμός και οι Χώρες των Βαλκανίων και της Ανατολικής Ευρώπης	67
Μαντζάρης Ιωάννης Έξαρχος Γεώργιος	Επιχειρηματικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Τουρισμού στα Λουτρά Λουτρακιου Νομού Πελλας	89
Μοίρα Πολυξένη Μυλωνόπουλος Δημήτρης	Το Καθεστώς της Ιδιωτικής Τουριστικής Εκπαίδευσης: Η Περίπτωση των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης	108
Lukas Duvass	Tourism Market: Employment and Vocational Training in Greek Properties	122
Roselyne N. Okech Alexandru Nedelea Georgia Kouroupi – Kelgiannaki	Critical Issues in Sustainable Tourism Development in Romania: Challenges & Lessons for Kenya	133
ΔΡ.Α.Τ.Τ.Ε.	Προφίλ του οργανισμού	148

Το Καθεστώς της Ιδιωτικής Τουριστικής Εκπαίδευσης: Η Περίπτωση των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης

Δρ. Μοίρα Πολυξένη

Αναπλ. Καθηγήτρια ΤΕΙ Πειραιά/Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων / μέλος ΣΕΠ
Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Δρ. Μυλωνόπουλος Δημήτρης

Επικ. Καθηγητής ΤΕΙ Πειραιά/Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων, διδάσκων (ΠΔ
407/80) Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην Ελλάδα η τουριστική εκπαίδευση και κατάρτιση παρέχεται σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα μετά την υποχρεωτική εκπαίδευση, από ένα πλήθος φορέων που ανήκουν τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Βασικός όμως μέτοχος στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης φαίνεται να είναι το Δημόσιο.

Στον ιδιωτικό τομέα για θέματα τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης δραστηριοποιούνται Ιδιωτικά Επαγγελματικά Λύκεια/ΕΠΑΛ (δευτεροβάθμια εκπαίδευση), ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης/ΙΕΚ (μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση), πολυάριθμα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών/ΕΕΣ και Ιδιωτικά Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Επαγγελματική Κατάρτιση). Από αυτά τα μεν ΕΠΑΛ και Ι.Ε.Κ. εποπτεύονται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και τον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, ενώ το πλαίσιο για τα Ε.Ε.Σ. είναι ασαφές. Στα Ιδιωτικά ΙΕΚ όμως κατευθύνεται ένα σημαντικό μέρος των υποψηφίων που δεν επιτυγχάνουν να εισαχθούν σε ανώτατη σχολή ή επιτυγχάνουν σε σχολές μη επιθυμητές.

Προκειμένου να διερευνηθεί ο βαθμός και ο τρόπος διείσδυσης των Ιδιωτικών ΙΕΚ στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, η οργάνωση των σπουδών και η επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων τους διενεργήθηκε πρωτογενής απογραφική έρευνα αρχικά σε επίπεδο εντοπισμού και καταγραφής των φορέων αυτών και στη συνέχεια με τη διανομή ερωτηματολογίων.

Διαπιστώνεται η σημαντική διείσδυση και η προσαρμογή τους στην αγορά εργασίας, η απασχόληση μεγάλου αριθμού εξειδικευμένων διδασκόντων και η μεγάλη απορρόφηση των αποφοίτων και μάλιστα σε θέσεις σχετικές με τις σπουδές τους.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Τουριστική εκπαίδευση, Τουριστική κατάρτιση, Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης

τικῆς
τούτων

The private sector in tourism education. The case of institutes of vocational training

Moira Polyxeni

Associate Professor, Department of Tourism Industry Management
TEI of Piraeus
/ Visiting Professor Hellenic Open University

Mylonopoulos Dimitrios

Assistant Professor, Department of Tourism Industry Management
TEI of Piraeus /
Visiting Professor University of Ioannina

μέλος ΣΕΠ

άσκων (ΠΑ

αι σε όλα τα
ήθος φορέων
ασικός όμως
να είναι το

κατάρτισης
υτεροβάθμια
τάρτισης/ΙΕΚ
Ελευθέρων
αγγελματική
Υπουργείο
αγγελματικής
ασαφές. Στα
ων που δεν
σχολές μη

σδυσης των
πουδών και
πρωτογενής
των φορέων

στην αγορά
ωντων και η
τικές με τις

Ινστιτούτα

ABSTRACT

In Greece tourism education and training is provided in all education levels after compulsory education by a multitude of institutions which belong to the public and the private sector. However, the State seems to be the major participant in the field of education and training.

In the area of private tourism education and training the following institutions operate in Greece: private Vocational Lyceums [EPAL] (secondary education), private Institutes of Vocational Training [IEK] (post-secondary education), numerous Laboratories of Liberal Studies [EES] and private Centers of Vocational Training [KEK] (Vocational Training). EPALs and IEKs are supervised by the Ministry of National Education and Religious Affairs and the Organization of Vocational Education and Training whereas the institutional framework for the EESs is ambiguous. Nevertheless, a considerable part of students who do not manage to be admitted to higher education chooses the private IESs in order to pursue their studies.

In order to investigate the degree and the way that Private IEKs penetrate the Greek education system, the structure of studies and the professional career of the graduates, a primary census survey was conducted. Firstly, these institutions were tracked down and recorded and then questionnaires were distributed.

This paper concludes that the graduates of the Private Institutes of Vocational Training (IEK) in Greece penetrate substantially and adapt easily to the tourism labor market occupying posts relevant to their studies while a great number of specialized teaching staff work in these institutions.

KEY WORDS: Tourist Education, Tourist Training, Institutes of Vocational Training

1. Εισαγωγή

Η τουριστική βιομηχανία αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες παγκοσμίως. Απασχολεί άμεσα περίπου 67,5 εκατομμύρια άτομα (2,6% των συνολικών θέσεων εργασίας), ενώ αν υπολογιστούν και οι έμμεσες θέσεις που δημιουργεί ο τουρισμός σε άλλους παραγωγικούς κλάδους, ο αριθμός αυξάνεται φθάνοντας στα 194,5 εκατομμύρια θέσεις εργασίας (ποσοστό 7,6% των συνολικών θέσεων εργασίας σε όλο τον κόσμο). Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις διεθνών κλαδικών φορέων του τουρισμού όπως Παγκόσμιο Συμβούλιο Τουρισμού και Ταξιδιών (World Travel and Tourism Council), το μερίδιο αυτό θα φθάσει στο 8,6% το 2012, δημιουργώντας 50 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στον τουριστικό τομέα απασχολούνται περίπου 19,5 εκατομμύρια άτομα (11,9% στο σύνολο των θέσεων απασχόλησης). Στην Ελλάδα περίπου το 20% περίπου του συνολικού εργατικού δυναμικού της Ελλάδας απασχολείται άμεσα ή έμμεσα στην τουριστική βιομηχανία (WTTC, 2006:26).

Τα τελευταία χρόνια, λόγω της εισόδου στην τουριστική αγορά, ανταγωνιστριών χωρών, από τη Βαλκανική και την ανατολική Μεσόγειο, υπάρχει έντονος ο κίνδυνος απώλειας σημαντικού μέρους της τουριστικής πελατείας της Ελλάδας από τις χώρες που θα προσφέρουν ίδιο ή ανάλογο τουριστικό προϊόν αλλά με μεγαλύτερη ποιότητα και περισσότερο ανταγωνιστικές τιμές. Έτσι το μέλλον της ελληνικής τουριστικής βιομηχανίας συνδέεται άμεσα με τη βελτίωση της ποιότητας και κατ'επέκταση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος. Για την επίτευξη αυτού του στόχου απαιτούνται καινοτομίες και βελτιώσεις, με παρεμβάσεις τόσο από τον Δημόσιο όσο και τον ιδιωτικό τομέα. Βασική προϋπόθεση για την τουριστική ανάπτυξη είναι η ύπαρξη προσωπικού με συγκεκριμένα προσόντα, δεξιότητες και ικανότητες, που βοηθά στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου υπηρεσιών. Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ταξιδιών και Τουρισμού (WTTC) στην καταγραφή των δεικτών ανταγωνιστικότητας της τουριστικής ανάπτυξης με σκοπό τη σύγκριση των χωρών σε διεθνές επίπεδο εντάσσει και τους ανθρώπινους πόρους (ΣΕΤΕ, 2005:19-20). Σύμφωνα με την έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (WEF, 2008:18 & 218) η Ελλάδα κατατάσσεται 62^η στα 130 κράτη όσον αφορά τη διαθεσιμότητα εκπαιδευμένου προσωπικού στον τουριστικό τομέα και 45^η όσον αφορά την ύπαρξη εκπαιδευμένου προσωπικού.

Για το λόγο αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε ανακοίνωσή της σχετικά με «την ενίσχυση των δυνατοτήτων του τουρισμού για απασχόληση» (τελικό 205 COM (99) της 28.04.99), θεωρεί το ζήτημα της «αναβάθμισης των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στον τουρισμό» ως βασικό παράγοντα για τη βελτίωση τόσο της ανταγωνιστικότητας όσο και των ευκαιριών απασχόλησης στον χώρο του τουρισμού⁴.

Όσον αφορά στην τουριστική βιομηχανία σε ολόκληρο τον κόσμο, η συμμετοχή των εργαζόμενων με τίτλους σπουδών από την Ανώτατη ή Ανώτερη

⁴ Μάλιστα η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων των εργαζομένων στον τουρισμό μέσα από τα Διαρθρωτικά Ταμεία ώστε αυτοί να ανταποκρίνονται καλύτερα στις προσδοκίες των τουριστών και στις ανάγκες της βιομηχανίας. βλ. Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διαρθρωτικά Ταμεία, Στόχος 1, Υπέρ του Εμπορίου και του Τουρισμού στο http://europa.eu.int/comm/regional_policy/objective1/index_en.htm

εκπαίδευ
ήταν ένω
τουριστικ
προσωπι
προσωπι
σημασία
ξενοδοχε

τουριστικ
εκπαίδευ
παραγω
Κατ'επέ
επηρεάζ
αλλά και
χρόνια π
όσον αφο

εκπαίδευ
επιστημο
των εργα
την εξέλ
εκπαίδευ
Goldsmi
μελέτη π
ανταγων
ανταγων
προϊόντα
προϋπόθε
δυναμικο

2. Η Τουρ

Λόγω και
προσφέρ
αυτή του
το τουρισ
επιβεβλη

Σ
πλήθος
(Moira et
κατάρποι
ευρωπαϊ
τουριστικ
Υπουργεί
το σκοπό

περες βιομηχανίες άτομα (2,6% των μεσες θέσεις που αριθμός αυξάνεται 5% των συνολικών διεθνών κλαδικών μού και Ταξιδιών στο 8,6% το 2012, ηρωπαϊκή Ένωση, ρια άτομα (11,9% ο 20% περίπου άμεσα ή έμμεσα

ουριστική αγορά, Μεσόγειο, υπάρχει κής πελατείας της τουριστικό προϊόν ές τιμές. Έτσι το με τη βελτίωση της στικού προϊόντος. και βελτιώσεις, με ό τομέα. Βασική προσωπικού με ά στη διασφάλιση ων και Τουρισμού της τουριστικής πεδο εντάσσει και την έκθεση του λάδα κατατάσσεται προσωπικού στον προσωπικού.

σή της σχετικά με ηση» (τελικό 205 υν ικανοτήτων του για τη βελτίωση ης στον χώρο του

ο τον κόσμο, η ώτατη ή Ανώτερη

ων δεξιοτήτων και από τα Διαρθρωτικά τουριστών και στις ωπαϊκής Ένωσης. ο Τουρισμού στο

εκπαίδευση (Πανεπιστήμια, Τ.Ε.Ι. ή Α.Σ.Τ.Ε.) ή επαγγελματική κατάρτιση (Ι.Ε.Κ.) ήταν έως πρόσφατα μικρή. Επιπρόσθετα, οι περισσότερες και ιδιαίτερα οι μεγάλες τουριστικές μονάδες επιδιώκουν να εκπαιδεύσουν οι ίδιες σε πρακτικά θέματα το προσωπικό τους (on-the-job-training) αντί να αντλήσουν έτοιμα εκπαιδευμένο προσωπικό από την τριτοβάθμια εκπαίδευση και τις τεχνικές σχολές. Ωστόσο, η σημασία της ακαδημαϊκής και πρακτικής εκπαίδευσης των εργαζομένων στο ξενοδοχειακό κλάδο είναι μεγάλη.

Σύμφωνα με την μελέτη των Prais, Jarvis & Wagner (1989), σχετικά με την τουριστική εκπαίδευση στη Μ. Βρετανία και τη Γερμανία, η ποιότητα της εκπαίδευσης του προσωπικού διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα μιας ξενοδοχειακής μονάδας. Κατ'επέκταση τα προβλήματα και οι αδυναμίες του εκπαιδευτικού συστήματος επηρεάζουν και τις τουριστικές σπουδές με αρνητικές συνέπειες για τον κλάδο αλλά και την οικονομία γενικότερα. Αυτός είναι και ο λόγος που τα τελευταία είκοσι χρόνια παρατηρείται, ιδιαίτερα στην ευρωπαϊκή ένωση η ανάπτυξη πρωτοβουλιών όσον αφορά την εκπαίδευση σε θέματα τουρισμού (Leslie, 1993, και Baum, 1993).

Για την Ελλάδα, δεν υπάρχουν σημαντικές μελέτες σχετικά με την εκπαίδευση και την απασχόληση στον τουριστικό τομέα. Αρκετά όμως επιστημονικά άρθρα τονίζουν την ανάγκη για τη βελτίωση του επαγγελματισμού των εργαζομένων στον κλάδο και της ανταγωνιστικότητας των μονάδων, μέσα από την εξέλιξη του εκπαιδευτικού συστήματος και την εφαρμογή εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (Christou, 1999, Goldsmith & Smirli, 1995, Moira & Anastasiou, 2006; Moira, 2007). Μάλιστα σε μελέτη του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (Σ.Ε.Τ.Ε.) για την ανταγωνιστικότητα τονίζεται ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να διαφοροποιηθεί από τις ανταγωνίστριες χώρες σε επίπεδο κόστους αλλά σε επίπεδο διαφοροποίησης προϊόντος και προσφοράς εμπλουτισμένων τουριστικών εμπειριών, απαραίτητη προϋπόθεση των οποίων είναι η ύπαρξη καλά εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού (Σ.Ε.Τ.Ε. 2005:56).

2. Η Τουριστική Κατάρτιση στην Ελλάδα

Ο χώρος του τουρισμού είναι δυναμικός και συνεχώς μεταβαλλόμενος. Λόγω και της τεχνολογικής εξέλιξης η επιχειρηματικότητα συνεχώς δημιουργεί και προσφέρει νέες μορφές αναψυχής (Μυλωνόπουλος, κ.ά., 2003:74). Η δυναμική αυτή του τουρισμού διαμορφώνει συνεχώς νέες θέσεις εργασίας που επηρεάζουν το τουριστικό εργασιακό περιβάλλον. Για την κάλυψη των αναγκών αυτών είναι επιβεβλημένη η παροχή ανάλογης εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Στην Ελλάδα η τουριστική εκπαίδευση και κατάρτιση παρέχεται από ένα πλήθος φορέων που ανήκουν τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα (Moira et al. 2004:59). Βασικός όμως μέτοχος στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης φαίνεται να είναι το Δημόσιο όπως άλλωστε συμβαίνει και σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη. Η καταγραφή των φορέων του δημοσίου που παρέχουν τουριστική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα άρχισε πρόσφατα από το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης μέσω forum που λειτούργησε από το 2006 για το σκοπό αυτό.

Στο δημόσιο τομέα για θέματα τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης δραστηριοποιούνται πέντε Υπουργεία και ειδικότερα το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠ.Ε.Π.Θ.), το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης (ΥΠ.Τ.ΑΝ.)⁵, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, το Υπουργείο Ανάπτυξης και το Υπουργείο Εσωτερικών⁶.

Στον ιδιωτικό τομέα για θέματα τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης δραστηριοποιούνται Ιδιωτικά Επαγγελματικά Λύκεια / ΕΠΑ.Λ. (δευτεροβάθμια εκπαίδευση), ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης / ΙΕΚ (μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση), πολυάριθμα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών / Ε.Ε.Σ. και Ιδιωτικά Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Επαγγελματική Κατάρτιση). Από αυτά τα μεν ΕΠΑ.Λ. και τα Ι.Ε.Κ. εποπτεύονται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και τον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Στα Ι.Ε.Κ. όμως κατευθύνεται ένα σημαντικό μέρος των υποψηφίων που δεν επιτυγχάνουν να εισαχθούν σε ανώτατη σχολή ή επιτυγχάνουν σε σχολές μη επιθυμητές.

Η ιδιωτική εκπαίδευση συνδέεται αλλά και επηρεάζεται από την παρεχόμενη δημόσια εκπαίδευση. Το δίκτυο της παρεχόμενης δημόσιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα επεκτάθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια, με την ίδρυση νέων πανεπιστημιακών τμημάτων και τμημάτων Τ.Ε.Ι. αλλά και την προσφορά νέων προγραμμάτων σπουδών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Παράλληλα αυξήθηκε ο αριθμός των υποψηφίων οι οποίοι έχουν πρόσβαση στη δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση. Παρόλα αυτά ένα σημαντικό μέρος των υποψηφίων ή δεν επιτυγχάνουν ή επιτυγχάνουν σε σχολές μη επιθυμητές. Όλα αυτά οδηγούν πολλούς νέους στον ιδιωτικό τομέα μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και ιδιαίτερα στα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών και στα Ι.Ε.Κ., τα οποία αρκετά συχνά παρουσιάζουν νέα προγράμματα με πρωτοτυπία, σε σύγχρονες ειδικότητες ώστε να καλύπτουν τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, ενώ εξασφαλίζουν πολύ καλές συνθήκες εκπαίδευσης (εγκαταστάσεις, υποδομές, κλπ. διευκολύνσεις).

Τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) εντάσσονται στη μετα-υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και προσφέρουν επίσημη αλλά αδιαβάθμητη εκπαίδευση. Τα Ιδρύματα αυτά χαρακτηρίζονται αδιαβάθμιτα, γιατί δέχονται τόσο αποφοίτους Γυμνασίου όσο και αποφοίτους Λυκείου, ανάλογα με τις επιμέρους ειδικότητες που προσφέρουν. Τα Ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) είναι θεσμός της ευρωπαϊκής ένωσης εποπτεύονται από τον Ο.Ε.Ε.Κ. και λειτουργούν από το 1992 τα δημόσια και από το 1993 τα ιδιωτικά. Στόχος τους είναι να παρέχουν οποιουδήποτε τύπου επαγγελματική κατάρτιση, να εξασφαλίζουν στους καταρτιζόμενους τα ανάλογα προσόντα, μέσω της παροχής τεχνικών, επαγγελματικών και πρακτικών γνώσεων και να τους παρέχουν τη δυνατότητα να αναπτύσσουν τις αντίστοιχες δεξιότητες, ώστε να διευκολύνεται η

⁵ Ν. 3270/2004 (ΦΕΚ 187/Α) «Αρμοδιότητες του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης και θέματα τουρισμού».

⁶ Το Υπουργείο Εσωτερικών προήλθε από τη συνένωση των Υπουργείων Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και αποκέντρωσης και το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης ΠΔ 205/2007 «Συγχώνευση Υπουργείων» (ΦΕΚ 231/Α)/

επαγγ
τους α
διαρκέ
τους κ

τυπικό
<<Καθ
τομέα
στην Ε
το σπα

δημόσ
αποτε
σχετίζ
Ομάδα
Τροφ
Ψυχα
Επισπ
Ζαχαρ
Εστια
Ζαχαρ
Γραφε
Ειδικό
Δραστ
Ειδικό
Λουτρ

3. Με

των
«ΕΙΚΟΝ
των α

Ι.Ε.Κ.

από τ
στοιχε
2007-
από
παρα
λειτου

ειδικό
προβ

και κατάρτισης
Υπουργείο Εθνικής
ασχολήσης και
(ΥΠ.Τ.ΑΝ.)⁵, το
άπτυξης και το

και κατάρτισης
(δευτεροβάθμια
ισης / ΙΕΚ
ων Σπουδών /
(Επαγγελματική
ό το Υπουργείο
Επαγγελματικής
σημαντικό μέρος
στατη σχολή ή

εται από την
νης δημόσιας
ά τα τελευταία
των Τ.Ε.Ι. αλλά
σπουχιακό και
ηφίων οι οποίοι
όλα αυτά ένα
νουν σε σχολές
ιδιωτικό τομέα
ρια ελευθέρων
α προγράμματα
απαιτήσεις της
εκπαίδευσης

νται στη μετα-
επίσημη αλλά
αβάθμια, γιατί
ανάλογα με τις
κής κατάρτισης
ον Ο.Ε.Ε.Κ. και
ά. Στόχος τους
κατάρτιση, να
μ της παροχής
παρέχουν τη
διευκολύνεται η

ς Ανάπτυξης και

ίων Εσωτερικών
ης ΠΔ 205/2007

επαγγελματική ένταξή τους στην κοινωνία και να εξασφαλίζεται η προσαρμογή τους στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της παραγωγικής διαδικασίας. Η κατάρτιση διαρκεί έως 4 εξάμηνα, για τους κατόχους απολυτηρίου λυκείου, και 2 εξάμηνα για τους κατόχους απολυτηρίου γυμνασίου.

Το δίπλωμα Επαγγελματικής κατάρτισης του Ο.Ε.Ε.Κ. αναγνωρίζεται ως τυπικό προσόν διορισμού στο Δημόσιο Τομέα. (Π.Δ. 50/2001, ΦΕΚ 39/Α/5-3-200 <<Καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις φορέων του δημόσιου τομέα>>). Το δίπλωμα επαγγελματικής Κατάρτισης είναι αναγνωρισμένο, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (Π.Δ. 231/29-7-98, με το οποίο ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο η οδηγία 92/51/ΕΟΚ).

Τα προγράμματα σπουδών τουριστικής κατεύθυνσης που προσφέρονται σε δημόσια και ιδιωτικά ΙΕΚ ανήκουν στον Τομέα Τουρισμού-Μεταφορών και αποτελούνται από τις εξής ομάδες ειδικοτήτων α) Ομάδα Μεταφορών (που σχετίζονται με τον τουρισμό): Επιμελητής Πτήσεων, Υπάλληλος Αεροδρομίου, β) Ομάδα Ξενοδοχειακών Υπηρεσιών: Ειδικός Ξενοδοχειακών Υπηρεσιών και Τροφοδοσίας, Υπεύθυνος Υποδοχής και Φιλοξενίας και Ειδικός Ξενοδοχειακής Ψυχαγωγίας, γ) Ομάδα Τροφίμων: Υπεύθυνος Μονάδας Συστηματοποιημένου Επισιτισμού (Catering), Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης, Τεχνικός Αρτοποιίας-Ζαχαροπλαστικής, Υπάλληλος Μπαρ, Βοηθός Μαγειρικής Τέχνης, Βοηθός Εστιατορικής Τέχνης, Βοηθός Ζαχαροπλαστικής Τέχνης και Βοηθός Αρτοποιού-Ζαχαροπλάστη, δ) Ομάδα Τουριστικών Υπηρεσιών: Υπάλληλος Τουριστικού Γραφείου, Ειδικός Αεροπορικών Εταιρειών, Ειδικός Ναυτιλιακής Κατεύθυνσης, Ειδικός Διαχείρισης Τουριστικών Εκδηλώσεων, Στέλεχος Τουρισμού Υπαιθρίων Δραστηριοτήτων, Επιμελητής-Ξεναγός Εθνικών Δρυμών και Χώρων Αναψυχής, Ειδικός Τουριστικού Πρακτορείου, Τουριστικός Συνοδός, Συνοδός Βουνού, Ειδικός Λουτροθεραπείας-SPA και Ειδικός Θαλασσοθεραπείας-SPA.

3. Μεθοδολογία της Έρευνας

Προκειμένου να καταγραφεί και να διερευνηθεί η υπάρχουσα κατάσταση των Ιδιωτικών Ι.Ε.Κ. στο χώρο του τουρισμού, ο τρόπος λειτουργίας τους, η «εικόνα» τους στην αγορά εργασίας και ο βαθμός επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων τους διενεργήθηκε έρευνα.

Αρχικά έγινε προσπάθεια εντοπισμού και καταγραφής των λειτουργούντων Ι.Ε.Κ. που προσφέρουν ειδικότητες στον τουρισμό.

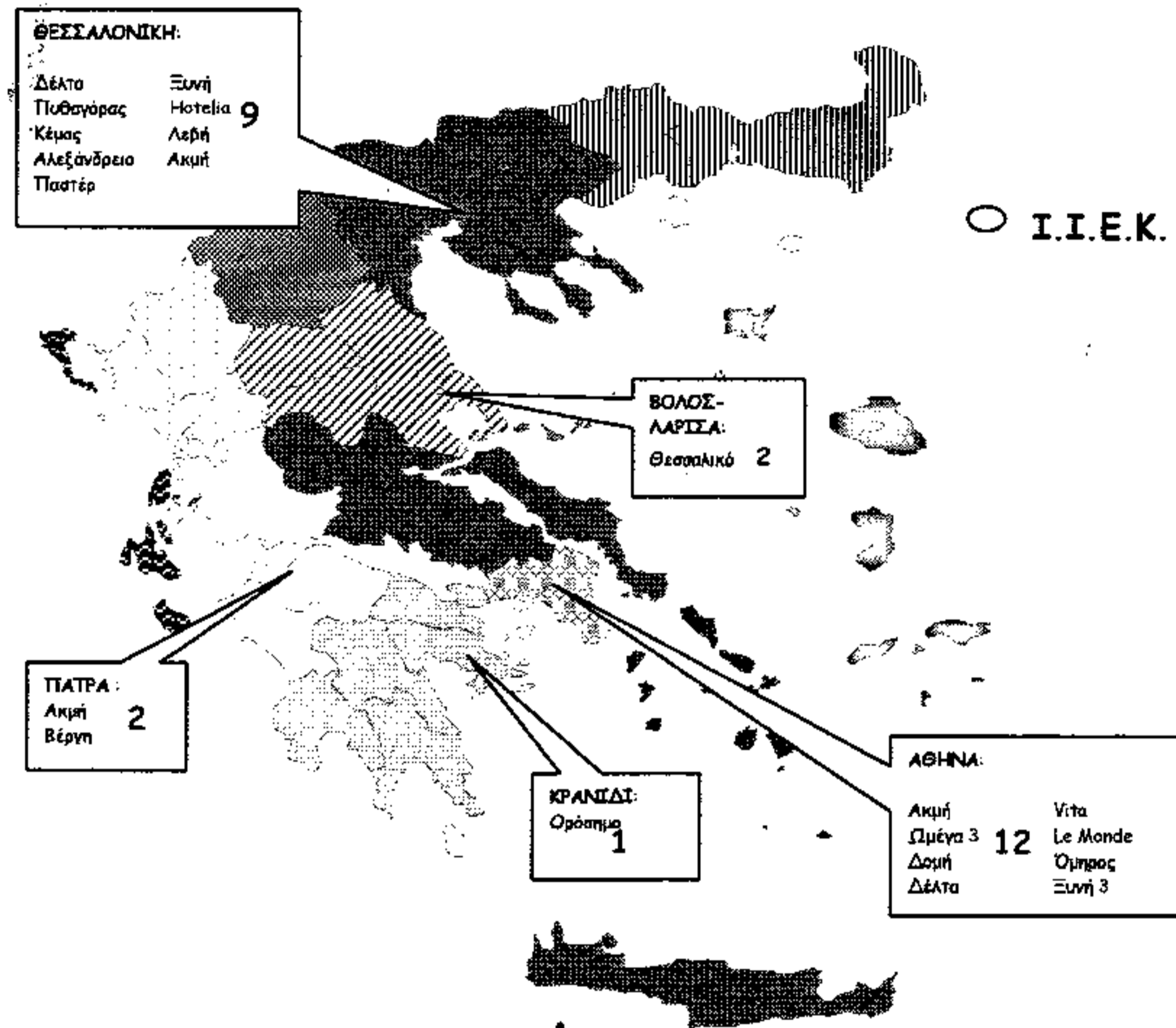
Σχετικά στοιχεία για όλα τα Ι.Ε.Κ. που λειτουργούν στην Ελλάδα τηρούνται από τον Ο.Ε.Ε.Κ. που εποπτεύεται από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. Ο Ο.Ε.Ε.Κ. τηρεί πλήρη στοιχεία όσων Ι.Ε.Κ. αδειοδοτούνται από αυτόν. Συνολικά το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 είχαν άδεια –με ειδικότητες στον τουρισμό- από τον Ο.Ε.Ε.Κ. 32 Ι.Ε.Κ. από τα οποία λειτουργούσαν προσφέροντας ειδικότητες τα 26. Χωρίς τα παραρτήματά τους τα Ι.Ε.Κ. ανέρχονταν συνολικά στα 16. Παράλληλα λειτουργούν 48 Δ.Ι.Ε.Κ. που εποπτεύονται άμεσα από τον Ο.Ε.Ε.Κ. και 12 που λειτουργούν από τον Ο.Τ.Ε.Κ. ή άλλους φορείς (π.χ. Ο.Α.Ε.Δ.).

Μετά την καταγραφή σε πίνακα όλων των ιδιωτικών Ι.Ε.Κ. με τις ειδικότητες και τα λοιπά στοιχεία επικοινωνίας τους, μελετήθηκε ο τρόπος προβολής και οι προσφερόμενες παροχές στους σπουδαστές τους. Στη συνέχεια

συντάχθηκε σχετικό ερωτηματολόγιο. Ακολούθησε προσωπική επικοινωνία με τους διευθυντές ή τους υπεύθυνους σπουδών, επεξηγήτο ο σκοπός της έρευνας και στη συνέχεια ζητείτο να απαντηθεί το ερωτηματολόγιο το οποίο αποστέλλόταν με τηλεμοιότητα ή ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ανάλογα με την επιθυμία τους. Σε περίπτωση καθυστέρησης απάντησης επανελήφθη η επικοινωνία.

4. Η έρευνα

Από την έρευνα των ιστοσελίδων των 32 Ι.Ι.Ε.Κ. (με τα παραρτήματά τους) και τηλεφωνική επικοινωνία με τους υπευθύνους των Ι.Ι.Ε.Κ. διαπιστώθηκε ότι έξι από αυτά, αν και έχουν σχετική άδεια από τον Ο.Ε.Ε.Κ., δεν λειτουργούν ειδικότητες, αν και συχνά η ιστοσελίδα τους εξακολουθεί να τις αναφέρει. Από τα 26 λειτουργούντα Ι.Ι.Ε.Κ. τα 2 λειτουργούν στην Πάτρα, 1 στο Κρανίδι, 12 στην Αθήνα, 9 στη Θεσσαλονίκη, 1 στη Λάρισα και 1 στο Βόλο (Σύνολο 26).

ΙΙΕΚ με ειδικότητες στον τουρισμό

ΣΥΝΟΛΟ : 26

ΧΑΡΤΗΣ 1. Γεωγραφική κατανομή Ι.Ι.Ε.Κ. στον τουρισμό

Τα ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. φαίνεται να προσφέρουν αρκετές ειδικότητες στον επισιτιστικό τομέα, όπου δεν υπάρχει αντίστοιχη κάλυψη από τα Δημόσια Ι.Ε.Κ. (Πίνακας 1). Μάλιστα από την σύγκριση των ειδικοτήτων που προσφέρονται στα ιδιωτικά και στα δημόσια Ι.Ε.Κ. προκύπτει ότι σε καθαρά «τεχνικές» ειδικότητες

ΥΠΕΡΤΕ
ΕΙΔΙΚΟΤ
Μαγειρ
Λάρισα
Διδυμό

ΠΙΝΑΚ

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.

ΠΗΓΗ:
Επεξερ

ΠΟΣΟΣΤ
(62,5%)
αδειοδο

κοινωνία με τους
έρευνας και στη
προσπελλόταν με
πιθυμία τους. Σε

υπερτερούν σε προσφορά τα ιδιωτικά. Το Δημόσιο φαίνεται να καλύπτει αυτές τις ειδικότητες σε περιοχές όπου δεν λειτουργούν Ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. π.χ. «Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης» στην Καρδίτσα, Κοζάνη, Λαγκαδά, Ν. Μουδανιά, Ιωάννινα, Λάρισα, Διδυμότειχο, Δράμα, Έδεσσα, «Βοηθός Μαγειρικής Τέχνης», στο Διδυμότειχο, Ιεράπετρα, Καλαμάτα, Κατερίνη, Κομοτηνή, Πύργο και Σύρο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Αριθμός ειδικοτήτων Δημόσιων και Ιδιωτικών Ι.Ε.Κ.

	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ
1.	Ειδικός Ξενοδοχειακών Υπηρεσιών και Τροφοδοσίας	17	7
2.	Υπεύθυνος Υποδοχής και Φιλοξενίας	1	3
3.	Ειδικός Ξενοδοχειακής Ψυχαγωγίας	2	-
4.	Υπεύθυνος Μονάδας Συστηματοποιημένου Επισιτισμού	3	-
5.	Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης	22	18
6.	Τεχνικός Αρτοποιίας-Ζαχαροπλαστικής	13	2
7.	Υπάλληλος Μπαρ	3	-
8.	Βοηθός Μαγειρικής Τέχνης	16	7
9.	Βοηθός Εστιάτορικής Τέχνης	8	-
10.	Βοηθός Ζαχαροπλαστικής Τέχνης	8	-
11.	Βοηθός Αρτοποιού-Ζαχαροπλάστη	10	1
12.	Υπάλληλος Τουριστικού Γραφείου	17	3
13.	Ειδικός Αεροπορικών Εταιρειών	8	2
14.	Ειδικός Ναυτιλιακής Κατεύθυνσης	12	-
15.	Ειδικός Διαχείρισης Τουριστικών Εκδηλώσεων	-	1
16.	Στέλεχος Τουρισμού Υπαιθρίων Δραστηριοτήτων	-	-
17.	Επιμελητής-Ξεναγός Εθνικών Δρυμών και Χώρων Αναψυχής	-	-
18.	Ειδικός Τουριστικού Πρακτορείου	11	3
19.	Τουριστικός Συνοδός	-	-
20.	Συνοδός Βουνού	-	-
21.	Ειδικός Λουτροθεραπείας-SPA	-	2
22.	Ειδικός Θαλασσοθεραπείας-SPA	-	-
23.	Επιμελητής Πτήσεων	4	-
24.	Υπάλληλος Αεροδρομίου	2	-

ΠΗΓΗ: Ο.Ε.Ε.Κ.

Επεξεργασία-απεικόνιση: Δρ. Π. Μοίρα

Από τα 26 Ι.Ι.Ε.Κ. που λειτουργούν απάντησαν στο ερωτηματολόγιο 10 ποσοστό 38,5%. Στην πραγματικότητα το ποσοστό απαντήσεων είναι μεγαλύτερο (62,5%) καθώς τα Ι.Ι.Ε.Κ. είναι 16 και με τα παραρτήματά τους - που αδειοδοτούνται ξεχωριστά- ανέρχονται στα 26. Εφόσον λοιπόν απάντησε ένα από

αυτά π.χ. ΑΚΜΗ Πάτρας, θεωρείται ότι οι απαντήσεις ως τακτική καλύπτουν και τις άλλες μονάδες του ομίλου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. Λειτουργούντα Ι.Ι.Ε.Κ. στον τουρισμό ανά περιοχή

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Αθήνα	12	46,2
Θεσσαλονίκη	9	34,5
Πάτρα	2	7,6
Κρανίδι	1	3,9
Βόλος	1	3,9
Λάρισα	1	3,9
ΣΥΝΟΛΟ	26	100,00

Καταβλήθηκε ιδιαίτερη προσπάθεια ώστε στο ερωτηματολόγιο να μη θίγονται προσωπικά δεδομένα, να μην τίθενται ευαίσθητες ερωτήσεις και γενικά να είναι διατυπωμένο με απλό τρόπο ώστε να αυξάνει την πιθανότητα απάντησης.

Η έρευνα ξεκίνησε από τις 14/4/2008 και ολοκληρώθηκε στις 30/5/2008.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν ο τρόπος επιλογής των ειδικοτήτων που προσφέρονται γίνεται κυρίως με βάση τα αιτήματα εγγραφών σε ποσοστό 90%. Ακολουθεί η επικοινωνία με επαγγελματίες στην αγορά εργασίας και η έρευνα αγοράς σε ποσοστό 50% το καθένα. Τέλος, 10% δήλωσαν ότι χρησιμοποιούν άλλες μεθόδους τις οποίες δεν απεκάλυψαν για λόγους ανταγωνισμού (Πίνακας 3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Τρόπος επιλογής ειδικοτήτων

ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
Έρευνα Αγοράς	5	50
Αιτήματα εγγραφών	9	90
Επικοινωνία με αγορά	5	50
άλλο	1	10

Τα Ι.Ι.Ε.Κ. προκειμένου να είναι ανταγωνιστικά και να επιβιώσουν σε ένα απαιτητικό περιβάλλον, όπου λειτουργούν και πολλά Ι.Ε.Κ. του δημόσιου τομέα, με χαμηλά δίδακτρα, προσφέρουν διάφορες παροχές στους υποψηφίους (Πίνακας 4). Οι παροχές αυτές δίδονται από τα Ι.Ι.Ε.Κ. χωρίς να υπάρχει θεσμικό πλαίσιο που να υποχρεώνει στη χορήγησή τους. Στο ερωτηματολόγιο αναφέρονταν μια σειρά παροχών στις οποίες δεν περιλαμβανόταν η ύπαρξη βιβλιοθήκης ή εργαστηρίου

ή καλύπτουν και τις

Η/Υ καθώς όλα τα Ι.Ε.Κ. είναι υποχρεωμένα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, να διαθέτουν τέτοιες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. Παροχές Ι.Ε.Ε.Κ. στον τουρισμό

Παροχές	Συχνότητα	Ποσοστό %
Δωρεάν εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας	1	10
Δωρεάν εκμάθηση δύο ξένων γλωσσών	6	60
Γραφείο επαγγελματικού προσανατολισμού	9	90
Γραφείο επαγγελματικής αποκατάστασης	9	90
Διοργάνωση εκδηλώσεων με συναφές με τις σπουδές αντικείμενο (συνέδρια, ημερίδες, διαλέξεις κ.λπ.)	10	100
* Εναλλακτικοί τρόποι χρηματοδότησης σπουδών	5	50
Δωρεάν χορήγηση Η/Υ	1	10
Άλλο	2	20

πο να μη θίγονται και γενικά να είναι τάντησης.

5/2008.

τος επιλογής των ματα εγγραφών σε την αγορά εργασίας 10% δήλωσαν ότι μψαν για λόγους

ΣΟΣΤΟ %

50

90

50

10

επιβιώσουν σε ένα ήμόσιου τομέα, με φίους (Πίνακας 4). σμικό πλαίσιο που έρονταν μια σειρά κης ή εργαστηρίου

Σύμφωνα με τις απαντήσεις στην έρευνα οι παροχές των Ι.Ι.Ε.Κ. στους σπουδαστές είναι η διοργάνωση εκδηλώσεων (π.χ. συνέδρια, ημερίδες, διαλέξεις κ.λπ.) που έχουν σχέση με τον τουριστικό χώρο σε ποσοστό 100% και η λειτουργία γραφείου επαγγελματικού προσανατολισμού και γραφείου επαγγελματικής αποκατάστασης σε ποσοστό 90%. Στις παροχές εντάσσεται επίσης η δυνατότητα εναλλακτικής χρηματοδότησης των σπουδών σε ποσοστό 50%, η δωρεάν εκμάθηση ξένων γλωσσών, σε ποσοστό 60% για δύο γλώσσες και σε ποσοστό 10% για μια γλώσσα. Επίσης το 10% των Ι.Ε.Κ. δήλωσαν ότι προσφέρουν στους σπουδαστές δωρεάν φορητό Η/Υ. Τέλος, σε ποσοστό 20% παρέχουν στους σπουδαστές δωρεάν στολή, διδακτικά συγγράμματα ή προσφέρουν δωρεάν μαθήματα πληροφορικής.

Όσον αφορά την εξέλιξη των σπουδαστών μετά την αποφοίτηση το 100% των Ι.Ι.Ε.Κ. δήλωσε ότι παρακολουθεί την εξέλιξη των αποφοίτων και μετά τη λήξη των σπουδών τους. Αντίστοιχα όσον αφορά την «εικόνα» των αποφοίτων στην αγορά εργασίας το 100% των Ε.Ε.Σ. απάντησε ότι είναι «θετική», ενώ σύμφωνα με τα στοιχεία τους το 90% κατά Μ.Ο. των αποφοίτων βρίσκει απασχόληση σχετική με το αντικείμενο των σπουδών τους.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και τα στοιχεία που δόθηκαν σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσης των διδασκόντων. Οι απαντήσεις δεν ήταν απολύτως ορθές, αποφεύγονταν να δοθούν στοιχεία ή αν δίνονταν ήσαν ασαφή. Από τα στοιχεία όμως προκύπτει ότι στα Ι.Ι.Ε.Κ. διδάσκουν αρκετοί απόφοιτοι σχολών τουριστικών επαγγελμαμάτων.

Με το ερωτηματολόγιο ζητήθηκε ο αριθμός των αποφοίτων που έχουν λάβει και τη σχετική πιστοποίηση στις ειδικότητες του τουρισμού. Ο Ο.Ε.Ε.Κ. τηρεί

στοιχεία των πιστοποιηθέντων ανά ειδικότητα από το 1993 οπότε άρχισε η λειτουργία των Ι.Ε.Κ. αλλά όχι ανά Ι.Ε.Κ. (Πίνακας 5.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ Ι.Ε.Κ.

	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	Δημόσια	Ιδιωτικά	Άλλων φορέων	ΣΥΝΟΛΟ
1.	Ειδικός Τουριστικού Πρακτορείου	1236	178	69	1483
2.	Υπάλληλος Τουριστικού Γραφείου	58	5	27	90
3.	Ειδικός Αεροπορικών Εταιρειών	280	127	0	407
4.	Υπάλληλος Αεροδρομίου	36	0	0	36
5.	Επιμελητής Πτήσεων	75	11	0	86
6.	Ειδικός Ναυτιλιακής Κατεύθυνσης	453	82	106	641
7.	Ειδικός Ξενοδοχειακών Υπηρεσιών και Τροφοδοσίας	1795	554	71	2420
8.	Υπεύθυνος Υποδοχής και Φιλοξενίας	89	0	0	89
9.	Υπεύθυνος Μονάδας Συστηματοποιημένου Επισιτισμού	61	4	0	65
10.	Ειδικός Διαχείρισης Τουριστικών Εκδηλώσεων	29	0	3	32
11.	Ειδικός Ξενοδοχειακής Ψυχαγωγίας	0	4	1	5
12.	Στέλεχος Τουρισμού Υπαίθριων Δραστηριοτήτων	73	0	0	73
13.	Επιμελητής-Ξεναγός Εθνικών Δρυμών και Χώρων Αναψυχής	187	0	0	187
14.	Συνοδός Βουνού	0	0	26	26
15.	Τουριστικός Συνοδός	10	0	0	10
16.	Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης	231	945	179	1355
17.	Βοηθός Μαγειρικής Τέχνης	717	139	10	866
18.	Βοηθός Εστιάτορικής Τέχνης	22	1	0	22
19.	Βοηθός Ζαχαροπλαστικής Τέχνης	79	27	0	106
20.	Βοηθός Αρτοποιού-Ζαχαροπλάστη	94	20	15	129
21.	Τεχνικός Αρτοποιίας-Ζαχαροπλαστικής	17	121	2	140
22.	Ειδικός Θαλασσοθεραπείας-SPA	0	0	18	18
23.	Ειδικός Λουτροθεραπείας-SPA	0	0	7	7
	ΣΥΝΟΛΟ	5542	2218	534	8393

ΠΗΓΗ: Ο.Ε.Ε.Κ. 2008

Επεξεργασία-απεικόνιση: Δρ. Π. Μοίρα

Οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο δεν ήταν απολύτως σαφείς καθώς τα περισσότερα δήλωναν το σύνολο των αποφοίτων, άλλα δεν διέθεταν αριθμό και μόνο ορισμένα είχαν στοιχεία για τους πιστοποιηθέντες. Τα αριθμητικά δεδομένα διαφέρουν καθώς εξαρτώνται από το έτος πρώτης λειτουργίας του κάθε Ι.Ε.Κ. (π.χ. το ΙΕΚ ΞΥΝΗ), τον αριθμό των παραρτημάτων, την ειδίκευση και τον αριθμό των ειδικοτήτων που προσφέρει.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
 δήλωσαν
 σχετική με
 που σημα
 γνώσεις τ
 πιστοποι
 Σ
 απόφοιτα
 Ι.Ε.Κ. το
 απόφοιτα
 Α
 σε ανώτε
 ομίλων π
 (ΤΕΕ, ΙΕΚ
 7
 Στα ιδιω
 κατά μέσ
 κατά μέσ
 5. Διαπι
 Τ
 για την
 τα σχετι
 διαδικασ
 ετοιπεία
 Η
 καθώς κ
 έχει περ
 λειτουργ
 Ιδιωτικώ
 Οι ειδικό
 επισισπ
 Π
 πιστοπο
 κατοχυρ
 Δημόσια
 απαραίτ
 πλην ορ
 7 Στις ειδ
 «Συνοδό
 σχολές π

93 οπότε άρχισε η

Άλλων φορέων	ΣΥΝΟ ΛΟ
69	1483
27	90
0	407
0	36
0	86
106	641
71	2420
0	89
0	65
3	32
1	5
0	73
0	187
26	26
0	10
179	1355
10	866
0	22
0	106
15	129
2	140
18	18
7	7
534	8393

ς σαφείς καθώς τα
διέθεταν αριθμό και
οι αριθμητικά δεδομένα
ς του κάθε Ι.Ε.Κ.
υση και τον αριθμό

Επίσης ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι τα περισσότερα Ι.Ε.Κ. δήλωσαν ότι οι απόφοιτοι βρίσκουν σε σύντομο χρονικό διάστημα απασχόληση σχετική με τις σπουδές τους και μάλιστα σε χρόνο που κυμαίνεται από 2-3 μήνες, που σημαίνει ότι δεν έχουν προλάβει να πιστοποιηθούν από τον Ο.Ε.Ε.Κ. για τις γνώσεις τους. Απ' ότι φαίνεται μάλιστα συχνά η αποκατάσταση προηγείται της πιστοποίησης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ο.Ε.Ε.Κ. συνολικά έχουν πιστοποιηθεί 8.393 απόφοιτοι σε 24 «τουριστικές» ειδικότητες. Από αυτούς οι 5.542 είναι απόφοιτοι Ι.Ε.Κ. του Ο.Ε.Ε.Κ., 2.218 είναι απόφοιτοι ιδιωτικών Ι.Ε.Κ. και οι 534 είναι απόφοιτοι Ι.Ε.Κ. άλλων φορέων του Δημοσίου (ΟΤΕΚ⁷, ΟΑΕΔ, ΟΓΕΕΚΑ).

Αρκετά Ι.Ε.Κ. δηλώνουν ότι προσφέρουν δυνατότητα συνέχισης σπουδών σε ανώτερο επίπεδο. Αυτό οφείλεται στο ότι πολλά εξ αυτών αποτελούν μέλη ομίλων που δραστηριοποιούνται σε πολλά και διαφορετικά επίπεδα εκπαίδευσης (ΤΕΕ, ΙΕΚ, επίπεδο Bachelor, MSc, PhD) σε συνεργασία και με ξένους φορείς.

Τα δίδακτρα στα ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. είναι υψηλότερα από αυτά στα δημόσια. Στα ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. τα δίδακτρα ποικίλουν (ανάλογα την τουριστική ειδικότητα) και κατά μέσον όρο ανέρχονται σε 1.900 € το εξάμηνο, ενώ στα δημόσια ανέρχονται κατά μέσο όρο στα 367 € για κάθε εξάμηνο.

5. Διαπιστώσεις-Συμπεράσματα

Όσον αφορά τα ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. το κράτος έχει θεσπίσει αυστηρό πλαίσιο για την ίδρυση, αδειοδότηση και λειτουργία τους, ενώ ρυθμίζει με κάθε λεπτομέρεια τα σχετικά με τα προγράμματα σπουδών τους, τα προσόντα των διδασκόντων, τη διαδικασία πιστοποίησης των γνώσεων των αποφοίτων κ.λπ. Υπάρχει επίσης εποπτεία της λειτουργίας τους μέσω του Ο.Ε.Ε.Κ.

Η αγορά φαίνεται να λειτουργεί ρυθμιστικά στις προσφερόμενες ειδικότητες καθώς κάθε χρόνο αρκετές παύουν να λειτουργούν. Φαίνεται μάλιστα ότι ο αριθμός έχει περιορισθεί σημαντικά από το 1993 οπότε και δόθηκαν οι πρώτες άδειες λειτουργίας και να υπάρχει ανακατανομή ειδικοτήτων μεταξύ Δημοσίων και Ιδιωτικών Ι.Ε.Κ.

Οι ειδικότητες που φαίνεται να έχουν τη μεγαλύτερη ζήτηση είναι αυτές των επισιτιστικών, όπου ο ιδιωτικός τομέας υπερτερεί σε εγκαταστάσεις και υποδομές.

Οι γνώσεις των αποφοίτων των Ι.Ε.Κ. – δημόσιων και ιδιωτικών-πιστοποιούνται μέσω Δημοσίου φορέα-του Ο.Ε.Ε.Κ. Η λήψη της πιστοποίησης κατοχυρώνει δικαιώματα των αποφοίτων όσον αφορά το διορισμό τους στο Δημόσιο εφόσον ο ιδιωτικός τομέας δεν φαίνεται να θεωρεί την πιστοποίηση απαραίτητη προϋπόθεση πρόσληψης καθώς δεν έχουν ρυθμισθεί ή κατοχυρωθεί – πλην ορισμένων- επαγγελματικά δικαιώματα στο χώρο του τουρισμού.

⁷ Στις ειδικότητες «Ειδικός θαλασσοθεραπείας SPA», «Ειδικός Λουτροθεραπείας-SPA» και «Συνοδός Βουνού» που άρχισαν να λειτουργούν από το 2005 (ΦΕΚ 1485/Β/2005) μόνο από σχολές του ΟΤΕΚ υπάρχουν μόνο 18, 7 και 26 πιστοποιηθέντες αντίστοιχα.

Διαπιστώνεται επίσης ότι τα Ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. παρακολουθούν και προσαρμόζουν τα προγράμματά τους στις απαιτήσεις της τουριστικής αγοράς με αποτέλεσμα να έχουν σημαντική διείσδυση σ' αυτή. Έτσι παρατηρείται μεγάλη και ταχεία απορρόφηση των αποφοίτων –ειδικά σε ορισμένες ειδικότητες (π.χ. μαγειρικής) και μάλιστα σε θέσεις σχετικές με τις σπουδές.

6. Επίλογος

Η ιδιωτική εκπαίδευση στο πεδίο του τουρισμού στο μεταδευτεροβάθμιο επίπεδο των Ι.Ε.Κ. λειτουργεί με σαφές και καθορισμένο θεσμικό επίπεδο. Η ελληνική πολιτεία αντιμετωπίζει θεσμικά με τον ίδιο τρόπο την ιδιωτική μεταδευτεροβάθμια τουριστική κατάρτιση με εκείνο της δημόσιας τουριστικής κατάρτισης. Η επαγγελματική τουριστική κατάρτιση που παρέχεται από τον ιδιωτικό τομέα έχει απήχηση στην τουριστική αγορά εργασίας με αποτέλεσμα να εξακολουθεί να υπάρχει. Φαίνεται ότι ο επαγγελματικός τουριστικός χώρος εμπιστεύεται την επαγγελματική κατάρτιση που παρέχεται από τα Ι.Ε.Κ. ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή μη πιστοποίησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Baum, T. (1993) "Human resource concerns in European tourism: strategic response and the EC", *International Journal of Hospitality Management*, 12(1), pp. 77-88.
2. Christou, E.S. (1999) "Hospitality management education in Greece: An Exploratory Study", *Tourism Management*, 20, pp. 683-691.
3. Goldsmith, A. & Smirli, E. (1995) "Hospitality education in Greece: the supply of training on Rhodes", *Tourism Management*, 16(8), pp. 619-626.
4. Leslie, D. (1993). Higher education for hospitality and tourism: A European dimension. *International Journal for Hospitality Management* 12(1), 101-107.
5. Moira, P. – Anastasiou, S. (2006). «The viable tourism growth in Greece through multi-leveled and wide spectrum of tourism education and training », Technological Educational Institute of Epirus School of Management and Economics, Department of Accounting, Department of Finance and Auditing, Journal «Review of Economic Sciences», 3rd International Conference «Education and Economic Development». Preveza, Greece, 26-27 May 2006, Conference Papers, pp. 441-453 (In Greek).
6. Moira, P. – Mylonopoulos, D. – Anastasiou, S. (2004). «Producing Graduates for the Tourism Industry in Greece: A Case Study», *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, Vol. 3, No. 2, p.p. 55-60.
7. Prais, S.J., Jarvis, V., & Wagner, K. (1989) "Productivity and vocational skills in services in Britain and Germany: hotels", *National Institute Economic Review*, 130, pp. 52-74.
8. World Economic Forum (2008). *Travel & Tourism Competitiveness Report 2008. Balancing Economic Development and Environmental Sustainability*.

Κ παρακολουθούν και
 τς τουριστικής αγοράς με
 παρατηρείται μεγάλη και
 νέες ειδικότητες (π.χ.

στο μεταδευτεροβάθμιο
 θεσμικό επίπεδο. Η
 τρόπο την ιδιωτική
 δημόσιας τουριστικής
 ρέχεται από τον ιδιωτικό
 με αποτέλεσμα να
 τός τουριστικός χώρος
 χεται από τα Ι.Ι.Ε.Κ.

European tourism: strategic
hospitality Management,

Education in Greece: An
 683-691.

Education in Greece: the
nt, 16(8), pp. 619-626.

and tourism: A European
management 12(1), 101-

tourism growth in Greece
 education and training
 School of Management
 Department of Finance and
 es», 3rd International
 ent». Preveza, Greece,
 In Greek).

S. (2004). «Producing
 Case Study», *Journal of*
 Vol. 3, No. 2, p.p. 55-

Productivity and vocational
 els», National Institute

Competitiveness Report
onmental Sustainability.

Blanke Jennifer & Felton Julia (eds). Geneva: World Economic Forum.
 Retrieved July 16, 2008, from
http://www.weforum.org/pdf/Global_Competitiveness_Reports/TTRReport/TFullreport.pdf

9. WTTC (2006). *Greece: The impact of travel & tourism on jobs and the economy.* (in Greek)
10. Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διαρθρωτικά Ταμεία, Στόχος 1, Υπέρ του Εμπορίου και του Τουρισμού στο http://europa.eu.int/comm/regional_policy/objective1/index_en.htm
11. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2007). Ελλάδα – Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2007-13: Ανταγωνιστικότητα και επιχειρηματικότητα, MEMO/07/501, Βρυξέλλες, 26 Νοεμβρίου 2007
12. Μοίρα, Π. (2007). «Η πολυσχιδής πραγματικότητα της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα», εισήγηση στα πρακτικά του 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Forum Τουριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης, Αθήνα, 1-2 Μαρτίου 2007.
13. Μυλωνόπουλος, Δ.- Μέντης Γ. -Μοίρα Π. (2003). *Εργασιακές σχέσεις στις τουριστικές επιχειρήσεις. Νομική Προσέγγιση*, εκδ. Προπομπός.
14. Σ.Ε.Τ.Ε. (2003). *Τουρισμός και Απασχόληση*, Αθήνα.
15. Σ.Ε.Τ.Ε. (2005). *Η πρόκληση της ανταγωνιστικότητας και η ανάγκη επανατοποθέτησης του ελληνικού τουριστικού προϊόντος*. Αθήνα.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1. Ν. 2009/1992 «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 18/Α).
2. Ν. 3105/2003 (ΦΕΚ 29/Α) «Τουριστική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, ρυθμίσεις για τον τουρισμό και άλλες διατάξεις»
3. Ν. 3270/2004 (ΦΕΚ 187/Α) «Αρμοδιότητες του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης και θέματα τουρισμού».
4. Ν. 3279/2004 (ΦΕΚ 205/Α) «Σύσταση Εθνικού Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας και Ανάπτυξης και ρύθμιση λοιπών θεμάτων του Υπουργείου Ανάπτυξης»
5. Π.Δ. 50/2001, ΦΕΚ 39/Α/5-3-200 «Καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις φορέων του δημόσιου τομέα»
6. ΠΔ 205/2007 «Συγχώνευση Υπουργείων» (ΦΕΚ 231/Α)
7. ΥΑ 22-//1996 «Τροποποίηση της απόφασης Υπουργού Εθνικής παιδείας και Θρησκευμάτων. Ζ/3378/1993 "Προϋποθέσεις, όροι και διαδικασία χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) από Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου ή Ιδιώτες"(ΦΕΚ Β` 722/1996),
8. ΥΑ 7722/2006 απόφαση Υπ. ΕΘ.Π.Θ. και Τουρ. Ανάπτυξης «έγκριση προγραμμάτων σπουδών των νέων ειδικοτήτων των ΙΕΚ Ιαματικού Τουρισμού, Ορεινού Τουρισμού και ΙΕΚ Θαλασσοθεραπείας του ΟΤΕΚ» (ΦΕΚ 1485/Β/2005).
9. ΥΑ 7723/2006 απόφαση Υπ. Οικονομίας –Οικονομικών και Τουριστικής Ανάπτυξης «ίδρυση ΙΕΚ ειδικοτήτων «Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης», «Ειδικός Θαλασσοθεραπείας SPA», «Ειδικός Λουτροθεραπείας», «Συνοδός Βουνού», ΦΕΚ 1485/Β)